

Práva poškozeného na soudní ochranu při projednání dovolání

21.3.2024 - | Ústavní soud ČR

Stěžovatelka (obchodní korporace) v trestním řízení vystupovala v pozici poškozené, přičemž vůči obviněnému uplatnila nárok na náhradu škody. Rozsudkem okresního soudu byl obviněný uznán vinným ze spáchání zločinu zpronevěry a byla mu uložena povinnost zaplatit stěžovatelce na náhradu škody částku 4 329 109,71 Kč. Se zbytkem svého nároku byla stěžovatelka odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních. Proti rozsudku podal obviněný odvolání. Krajský soud usnesením zrušil výrok o uložení peněžitého trestu, v ostatních částech však zůstal rozsudek okresního soudu nezměněn. K dovolání obviněného Nejvyšší soud rozhodl napadeným usnesením tak, že částečně zrušil rozsudek okresního soudu ve výroku o povinnosti obviněného zaplatit stěžovatelce na náhradu škody danou částku a ve výroku, jímž byla stěžovatelka se zbytkem svého nároku odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních. Nejvyšší soud zrušil i uvedené usnesení krajského soudu v části, již bylo rozhodnuto o zamítnutí odvolání obviněného proti výrokům o náhradě škody. Nejvyšší soud zároveň stěžovatelku s celým uplatněným nárokem odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních.

Stěžovatelka před Ústavním soudem namítala, že došlo k porušení principu kontradiktornosti tím, že jí v dovolacím řízení nebylo dovolání zasláno k vyjádření. Dále tvrdila, že pro posouzení její věci není podstatné, že trestní řád neumožňuje poškozenému podat dovolání. Nejvyšší soud podle stěžovatelky pochybil také tím, že o podaném dovolání rozhodl v neveřejném zasedání.

Čtvrtý senát Ústavního soudu (soudkyně zpravodajka Veronika Křesťanová) napadené usnesení Nejvyššího soudu č. j. 7 Tdo 1206/2022-4142 ze dne 1. února 2023 zrušil, protože jím bylo zasaženo do práva stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a princip rovnosti účastníků podle čl. 37 odst. 3 Listiny.

Právní věty:

Trestní řád neukládá soudu prvního stupně povinnost zaslat poškozenému dovolání do výroku o náhradě škody (§ 265h odst. 2 trestního řádu a contrario) před předložením věci dovolacímu soudu, ale ukládá dovolacímu soudu, koná-li k projednání dovolání, které se týká práv poškozeného, veřejné zasedání, poškozeného o takovém zasedání vyrozumět a k vyrozumění mu dovolání připojit (§ 233 odst. 1 věta druhá a třetí trestního řádu). Současně trestní řád umožňuje dovolacímu soudu dovolání projednat v neveřejném zasedání namísto zasedání veřejného, souhlasí-li s tím obviněný a nejvyšší státního zástupce [§ 265r odst. 1 písm. c) trestního řádu], souhlas poškozeného se k tomu nevyžaduje.

Jestliže se však veřejné zasedání na základě souhlasu obviněného a nejvyššího státního zástupce (případně i chybně bez takového souhlasu) k projednání dovolání, které se týká práv poškozeného, nekoná, a soud tak poškozeného s dovoláním neseznámí a neposkytne mu možnost se k dovolání vyjádřit ani v souvislosti s takovým zasedáním, musí před rozhodnutím o dovolání poškozenému dovolání zaslat (či mu je dát jinak na vědomí) a umožnit mu tak se k dovolání vyjádřit. Neposkytne-li soud poškozenému možnost vyjádřit se k dovolání, které se týká jeho práv, poruší právo poškozeného na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

<https://www.usoud.cz/aktualne/prava-poskozeneho-na-soudni-ochranu-pri-projednani-dovolani>